

Høringsinnspill til Utenrikskomiteen – Statsbudsjettet 2018

Bakgrunnen for etableringen av Initiativ for etisk handel (IEH) i år 2000, var avsløringer om at norske selskaper bidro til brudd på menneskerettigheter i sine leverandørkjeder. Samtidig ga bedriftene uttrykk for at de trengte praktisk hjelp til å håndtere denne, for mange, nye problemstillingen.

Målet ble å lage et praktisk ressurscenter for bærekraftige leverandørkjeder, eiet av sivil samfunn, næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner. Bak sto en erkjennelse av at disse komplekse problemstillingene krever samarbeid mellom flere parter. IEH ble derfor startet av en arbeidsgiverorganisasjon (Virke), fagbevegelse (LO), sivil sektor (Kirkens Nødhjelp) og næringsliv (Coop Norge).

Siden den gang har vi jobbet med flere hundre norske virksomheter og vi er i dag over 160 medlemmer, 80% fra privat sektor og våre medlemmer omsetter årlig for nesten 600 milliarder. Se våre medlemmer [her](#). I 17 år har vi jobbet for å fremme ansvarlige leverandørkjeder slik at internasjonal handel bidrar til å ivareta menneske- og arbeidstakerrettigheter, bærekraftig utvikling, forsvarlig miljøhåndtering og unngå korrupsjon. Derfor er IEHs hovedinnspill at:

Myndighetene, i all sin politikk, sørger for at internasjonal handel bidrar til å ivareta menneske- og arbeidstakerrettigheter, bærekraftig utvikling og forsvarlig miljøhåndtering og unngå korrupsjon.

1. For ensidig satsing på statlig aktør på bekostning av *hele* næringslivet:

I Norge importerer vi årlig varer for over 600 milliarder. Handel er det mest effektive virkemiddelet til å øke verdiskapingen og dermed oppnå FNs bærekraftsmål nr 1, Utrydde fattigdom. IEH jobber systematisk med våre medlemmer for å oppnå bærekraftsmålene, og for å nå målet i kap. 161, post 70: bidra til inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst og jobbskaping i utviklingsland. Vi får i dag støtte på kap 161, post 70 for næringsutvikling i utviklingsland sammen med våre medlemsorganisasjoner, spesielt kan vi nevne arbeidstakerrettighetsprosjekter i Bangladesh og aktsomhetsvurderinger i global leverandørkjeder, samt utvikling av lokale kompetansenettverk. Dette er en meget utsatt støtte, samtidig som behovet for etisk handel er større en noensinne.

For å oppnå regjeringens mål må hele næringslivet inkluderes og ikke bare enkelte bransjer og sektorer. Regjeringen legger stor vekt på statens eget organ Norfund. IEH anerkjenner viktigheten av Norfund som bærekraftig investor i utviklingsland, men det er viktig at også *hele* norsk næringslivs daglige kjernevirksomhet med leverandør oppfølging vektlegges. Bare ved å jobbe langsiktig og kontinuerlig med forbedringer i leverandørkjedene, kan bedrifter i utviklingsland øke antall bærekraftige arbeidsplasser. I følge vår nye innkjøpsrapport/guide, som er den mest omfattende undersøkelsen noensinne og utarbeidet sammen med ILO (International Labour organisation), vil systematisk leverandør oppfølging også forbedre kvaliteten på produktene, bedre arbeidernes levevilkår og miljøhåndtering. Den tripple bunnlinjen lønner seg, og dette oppdager stadig flere offentlige og private virksomheter.

Endringsforslag:

Vurdere om noe av den foreslåtte økningen til Norfund på 187,5 millioner kroner kan omfordes til nasjonale og internasjonale organisasjoner som inkluderer *hele* næringslivets arbeid for å øke antall bærekraftige arbeidsplasser i utviklingsland. IEH vil imøtese en ny evaluering som kan se på Norfund som viktig bidragsyter i regjeringens næringsutvikling.

2. Informasjons- og opplysningsarbeidet må styrkes

IEH er Nordens ledende ressurscenter for bærekraftige leverandørkjeder og sammen med våre engelske og danske søster organisasjoner (Ethical Trading Initiativ og Dansk initiativ for etisk handel) utgjør vi et av verdens ledende kompetansenettverk på bærekraftige leverandørkjeder. IEH er et

kompetansesenter og en premissleverandør for utvikling av metode og praksis som fremmer menneskerettigheter i offentlig og privat innkjøp. I dag finansieres dette av medlemmenes kontingent og vi kan derfor i liten grad påta oss informasjons- og opplysningsarbeid for å styrke norsk næringslivs kunnskap om og etterlevelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP). Norsk offentlighet, privat og offentlig sektor trenger å få innsikt i, og kunnskap om, hvordan hindre at varene vi kjøper er laget av barn eller slaver. Det finnes for eksempel ingen lov som forbyr import av varer som er laget under dårlige arbeidsforhold, av barn eller slaver.

Endringsforslag:

- å øremerke bevilgninger fra kap. 161, post 70 Næringsutvikling til å styrke norsk næringslivs kunnskap om og etterlevelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper samt ILOs agenda for anstendig arbeid. IEH støtter sivilsamfunnets krav om å øke infostøtten på kap 160, post 70.

3. Ikke bare nye arbeidsplasser, men de må være bærekraftige!

Regjeringen legger stor vekt på næringslivets mulige bidrag direkte inn i bistandsarbeidet. Men den viktigste utviklingseffekten på dette området får man dersom hele norsk næringsliv jobber for å fremme bærekraft, og for at menneskerettigheter blir respektert i deres virksomhet, inkludert deres leverandørkjeder. Det er mye mer effektivt, enn at et fåtall bedrifter jobber med utviklingspolitikk, noen som uansett ikke er de fleste virksomheters primære kompetansefelt.

IEH mener derfor det er viktig å sikre at norsk næringsliv opptre i tråd med FNs Bærekraftsmål, FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper og ILOs agenda for anstendig arbeid. Her bør Norge kunne ta en ledende posisjon internasjonalt. Det har vi ikke i dag. Norge bør ta ansvar i egen politikk for å føre en utviklingsvennlig næringspolitikk og ta globale lederansvar for å sikre at den globale reguleringen av privat sektor er samstemt med øvrig utviklingspolitikk. Det er bra at Regjeringen har egen nettside med bærekraftsmålene (Finansportalen) men rapporteringen rundt bærekraftsmålene fungerer ikke godt nok.

Endringsforslag:

- Regjeringen bør utarbeide en mer konkret handlingsplan for bærekraftsmålene, og i likhet med store deler av sivilsamfunn mener IEH at man bør utvikle bedre KPI-er/indikatorer for måloppnåelse.

Heidi Furustøl
Daglig leder

Karoline Bakka Hjertø
Seniorrådgiver
Tlf 99227303